

Cümle büyük harfle başlar.**Örnek:**

- Kırmızı karanfiller vazoyu süslemişti.

Cümle içinde tırnak veya yay ayraç içine alınan cümleler büyük harfle başlar ve sonlarına uygun noktalama işareti (nokta, soru, ünlem vb.) konur.

Örnek:

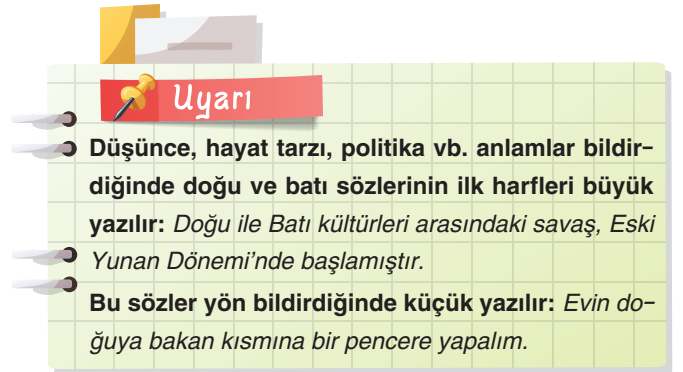
- Doktor "Sana özel bir ilaç önerebilirim." dedi.

Özel isimler büyük harfle başlar.

- Kişi isimleriyle soy isimleri büyük harfle başlar: *Mustafa Kemal Atatürk, Sezen Aksu, Ferdi Tayfur...*
- Kişi isimlerinden önce ve sonra gelen ünvanlar, saygı sözleri, rütbe isimleri ve lakaplar büyük harfle başlar: *Sayın Prof. Dr. Nil Deniz, Zeynep Hanım...*
- Akrabalık bildiren sözcükler küçük harfle başlar: *Tuna amca, Ayşe teyzem...* Ancak akrabalık ismi olup lakap veya ünvan olarak kullanılan sözcükler büyük harfle başlar: *Baba Gündüz, Dayı Kemal, Hala Sultan, Nene Hatun...*
- Cümle içinde özel ismin yerine kullanılan makam veya ünvan sözleri büyük harfle başlar: *Yayınımızı Bakan tarafından yapılacak bir açıklama için bölüyoruz.*
- Mektuplarda ve resmî yazışmalarda hitaplar büyük harfle başlar: *Sevgili Arkadaşım, Değerli Dostum, Kıymetli Anneciğim...*
- Hayvanlara verilen özel isimler büyük harfle başlar: *Kuzu, Çiço, Memo, Leo, Patak, Pinti...*
- Devlet isimleri büyük harfle başlar: *Türkiye Cumhuriyeti, Azerbaycan, Fransa, Almanya...*

Dünya, güneş, ay sözcükleri gezegen anlamı dışında kullanıldıklarında küçük harfle başlar: *Odama misafir olan güneş ışıkları günümü güzelleştiriyor.*

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "dünya" sözcüğü yanlış yazılmıştır?

- A) Dinozorların dünyaya hükmettiği yaklaşık 170 milyon yıllık zaman dilimine ait örnekler bulundu.
- B) Yeni bir çalışma, dünya genelindeki çocukların neredeyse %35'inin miyop olduğunu gösterdi.
- C) Everest Dağı, deniz seviyesinden 8.848 metre yüksekliği ile dünyanın en yüksek dağıdır.
- D) Güneş sisteminde, dünya dışında yaşama ev sahipliği yapma olasılığı bulunan gök cisimleri var.

Büyük Harflerin Yazımı

- ▶ Gezegen ve yıldız isimleri büyük harfle başlar: *Dünya, Venüs, Jüpiter...*
- ▶ Yer isimleri (kıta, bölge, il, ilçe, köy, semt vb.) büyük harfle başlar: *Asya, İç Anadolu, Ankara, Malatya, Ulus, Kızılcahamam, Keçiören, Eryaman...*
- ▶ Yer isimlerinde ilk isimden sonra gelen ve deniz, nehir, göl, dağ, boğaz vb. tür bildiren ikinci isimler büyük harfle başlar: *Van Gölü, Marmara Denizi, Fırat Nehri, İstanbul Boğazı...*

Uyarı

Özel ada dâhil olmayıp tamlama kuran şehir, il, ilçe, belde, köy vb. sözler küçük harfle başlar: *Kavaklı köyünden Ankara'ya taşındı.*

- ▶ Mahalle, meydan, bulvar, cadde, sokak isimlerinde geçen mahalle, meydan, bulvar, cadde, sokak sözcükleri büyük harfle başlar: *Kurtuluş Caddesi, Atatürk Bulvarı, 1070. Sokak...*
- ▶ Saray, köşk, han, kale, köprü, kule, anıt vb. yapı isimlerinin bütün sözcükleri büyük harfle başlar: *Ankara Kalesi, Çankaya Köşkü, Çinili Köşk, Topkapı Sarayı...*
- ▶ Kurum, kuruluş ve kurul isimlerinin her sözcüğü büyük harfle başlar: *Ankara Valiliği, Manavgat Lisesi, Ege Üniversitesi, Karşıyaka Spor Kulübü, Atatürk Orman Çiftliği...*
- ▶ Kitap, dergi, gazete ve sanat eserlerinin (tablo, heykel, beste vb.) her sözcüğü büyük harfle başlar: *Bilim Çocuk dergisi, Oksijen gazetesi, Çılgık tablosu, "Küçük Prens" kitabı...*
- ▶ Ulusal, resmî ve dinî bayramlarla anma ve kutlama günlerinin isimleri büyük harfle başlar: *Anneler Günü, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, Dünya Su Günü...*

Belirli bir tarih bildiren ay ve gün isimleri büyük harfle başlar.

Örnek:

- ▶ Konferans 2 Haziran 2025 Pazartesi günü yapıldı.
- ▶ Belirli bir tarihi belirtmeyen ay ve gün isimleri küçük harfle başlar: *Tatile pazar günü gideceğiz.*

Sıra Sende 2

Belirli bir tarih bildiren ay ve gün isimleri büyük harfle başlar.

Buna göre,

- 27 Mart'ta doktor randevum var.
 - 9 Mayıs Pazar günü, gönderdiğin mektubu aldım.
 - Bu ayın ilk Pazar günü Ankara'ya geleceğim.
- cümlelerinin hangilerinde yazım yanlışı yapılmıştır?**

- A) Yalnız I B) Yalnız III
C) I ve II D) II ve III

Sıra Sende 3

Özel isimler büyük harfle başlar.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) Bugün Mehtap Hanım'la kısa bir yürüyüşe çıkacağız.
B) "Elveda Rumeli" romanında olaylar nerede geçiyor?
C) Bu tepeden Ankara kalesini rahatça görebilirsiniz.
D) Gökyüzünün en parlak sekizinci yıldızı Prokyon'dur.

Etkinlik 1

Aşağıda büyük harflerin yazımı ile ilgili kurallar verilmiştir.

- I. Ulusal, resmî ve dinî bayramlarla anma ve kutlama günlerinin isimleri büyük harfle başlar.
- II. Hayvanlara verilen özel isimler büyük harfle başlar.
- III. Belirli bir tarih bildiren ay ve gün isimleri büyük harfle başlar.
- IV. Kurum, kuruluş ve kurul isimlerinin her sözcüğü büyük harfle başlar.
- V. Mahalle, meydan, bulvar, cadde, sokak isimlerinde geçen mahalle, meydan, bulvar, cadde, sokak sözcükleri büyük harfle başlar.

Aşağıdaki cümlelerde numaralanmış kurallardan hangisinin örneklediğini yazınız.

	Cümleler	Kural
a.	Tesadüfen Dünya Kedi Günü'nde kedi sahiplenmişim.	
b.	Kargo şubesi Meydan Mahallesi'ndeki yerinden taşınmış.	
c.	4 Temmuz Cuma günü hava mevsim normallerinin altında olacak.	
ç.	Millî Eğitim Bakanlığı, örnek yazılı sorularını yayımladı.	
d.	Salyangozumuzun adını Lüplüp koymaya karar verdik.	
e.	Muhabbet kuşlarımız Mercan ve İlkcan havuç yemeyi çok sever.	
f.	Üniversitede okurken Adnan Ötügen Kütüphanesine uğramadığımız gün yoktu.	
g.	İlteriş Sokak'ta yol çalışması olduğundan sokak trafiğe kapalı.	

Etkinlik 2

Aşağıdaki cümleleri yay ayraç () içinde verilen sözcükleri kullanarak ve büyük harflerin kullanımına dikkat ederek tamamlayınız.

- a., XX. yüzyılın en önemli devlet adamlarındandı. (mustafa kemal atatürk)
- b. Çağdaşlık, olmak değil aksine kendine özgü olmaktır. (batılı)
- c. Yazarın olaylar genelde yurt dışında geçiyor. (yansımalar kitabında)
- ç. Türkmen soyundan gelen yeni kurulmuş bir beyliği miras almıştı. (osman bey)
- d. İlçede halkın çoğunluğu yaşıyordu. (turgutlu köyünde)
- e. Yarın ile tiyatroya gideceğimiz için çok heyecanlıyım. (aslı teyzem)
- f. Sahilden V. Murat'ın yaşadığı görünüyordu. (çırağan sarayı)

1. Gezegen ve yıldız isimleri büyük harfle başlar. Ancak dünya, güneş ve ay sözcükleri gezegen anlamı dışında kullanıldıklarında küçük harfle başlar.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) Köpeklerimi dünyalar kadar çok seviyorum.
- B) Ay'ı görüntülemek isteyen bilim insanları giderek çoğaldı.
- C) Cama vuran Güneş ışıkları farklı şekilleri çağırıyor.
- D) Teyzemin kızı, dün akşam saatlerinde dünyaya geldi.

2. Muğla'nın bağındaki Kelebekler vadisi, Fethiye ilçesinin Ölüdeniz Beldesi'nde yer almaktadır. Adını, II içerisinde barındırdığı 80'den fazla kelebekten alan vadinin yeşil ve mavinin kucaklaştığı noktada yer al- III ması yerli ve yabancı pek çok turistin ilgisini çekmektedir. Faralya Köyü içerisinde yer alan bu vadi- IV nin etrafını yüksek kayalıklar çevirmiştir.

Bu metinde numaralanmış yerlerden hangisinin yazımında yanlışı yapılmamıştır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV

3. "Doğu" ve "batı" sözleri düşünce, hayat tarzı, politika vb. anlamlar bildirdiğinde ilk harfleri büyük; yön bildirdiğinde küçük yazılır.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde yön isimlerinin yazımı ile ilgili yanlışı yapılmıştır?

- A) Ege'nin güneyinde gidebileceğiniz çokça tatil bel-
desi var.
- B) Bugün ne yazık ki Doğu Karadeniz'de sel felaketi
yaşandı.
- C) Rüzgâr kuzeyden esiyorsa sıcaklığı düşürür, der-
ler.
- D) Doğu ve batı kültürleri, hayata bakış açısından
birbirinden farklıdır.

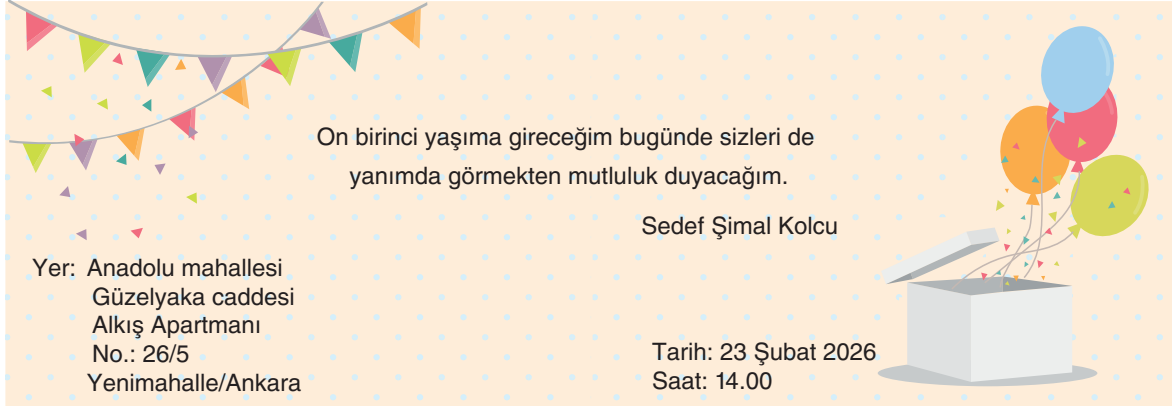
4. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?**

- A) 2002'den bu yana 5 Aralık, Dünya Toprak günü
olarak kutlanıyor.
- B) Köpeğim Mars'ı sabah gezmesine çıkardım.
- C) Diziyi İshak Paşa Köşkü'nde çekmeye başlamış-
lar.
- D) Köyümüz Konya iline 20 km uzaklıkta bulunuyor.

5. Akrabalık bildiren sözcükler küçük harfle başlar ancak akrabalık ismi olup lakap veya ünvan olarak kul-
lanılan sözcükler büyük harfle başlar.

**Aşağıdakilerin hangisinde bu kurala uyulmama-
sından kaynaklanan yazım yanlışı vardır?**

- A) Mahallemizin tatlıcısı Şeker Amca nerede?
- B) Ablam, Selin Teyze'm ve ben alışverişe çıktık.
- C) Gül Baba Türbesi'ni ziyaret etmek için gelmişler.
- D) Ahmet dayım, yakında kaptan pilot olacak.

6.**Bu davetiyedeki yazım yanlışının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Yer isimlerinin (kıta, bölge, il, ilçe, köy, semt vb.) büyük harfle başlamaması
- B) Mahalle, meydan, bulvar, cadde, sokak isimlerinde geçen mahalle, meydan, bulvar, cadde, sokak sözcüklerinin büyük harfle başlamaması
- C) Belirli bir tarih bildiren ay ve gün isimlerinin büyük harfle başlamaması
- D) Kişi isim ve soy isimlerinin büyük harfle başlamaması

- 7.** Nasrettin Hoca'nın babası Adullah Efendi, annesi Sıdika Hanım'dır. Eğitimini ilk olarak babasından alan Nasrettin Hoca daha sonra Sivrihisar ve Kon-ya'daki medreselerde öğrenim gördü. Kendi köyün-de ve Sivrihisar'da imamlık ve vaizlik yaptı. Bilgisini artırmak amacıyla daha sonra Akşehir'e gitti.

Bu metinde,

- I. Yer isimleri (kıta, bölge, il, ilçe, köy, semt vb.) bü-yük harfle başlar.
- II. Kişi isimlerinden önce ve sonra gelen ünvanlar, saygı sözleri, rütbe isimleri ve lakaplar büyük harfle başlar.
- III. Saray, köşk, han, köprü, kule, anıt vb. yapı isim-lerinin bütün sözcükleri büyük harfle başlar.

kurallarından hangilerinin örneği vardır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III

- 8.** Nissibi Köprüsü; Adıyaman-Diyarbakır kara yolu, Atatürk Baraj gölü üzerine inşa edilmiştir. Her iki yönde ikişer şerit olmak üzere toplam dört kara yolu şeridini taşıyan Nissibi Köprüsü'nün baraj gölü üze-rindeki orta açıklığı 400 metredir. Köprü'nün her iki yakadaki pylonları 96 metre yükseklikte ve köprü'nün toplam boyu 610 metredir. Bu özellikleri ile Nissibi Köprüsü ülkemizde bir ilki oluşturmaktadır.

Bu metinde aşağıdakilerin hangisiyle ilgili yazım yanlış yapılmıştır?

- A) Yer isimlerinin (kıta, bölge, il, ilçe, köy, semt vb.) yazımı
- B) Yer isimlerinde ilk isimden sonra gelen ve deniz, nehir, göl, dağ, boğaz vb. tür bildiren ikinci isim-lerin yazımı
- C) Saray, köşk, han, kale, köprü, kule, anıt vb. yapı isimlerinin yazımı
- D) Cümle'nin ilk harfinin yazımı

Sayıların Yazımı

Sayılar metin içinde rakamla da harflerle de yazılabilir: *bin yıldan beri, on dört gün, haftanın beşinci günü, 7 gün, 13 yaşında...*

Uyarı

Saat, para tutarı, ölçü, istatistik verilere ilişkin sayılarda rakam kullanılır: *17.30'da, 11.00'de, 1.500.000 lira, 25 kilogram, 150 kilometre, 15 metre kumaş...*

- ▶ Saatler ve dakikalar metin içinde yazıyla da yazılabilir: *saat dokuzu beş geçe, dokuz on kala...*
- ▶ Dört veya daha çok basamaklı sayıların kolay okunabilmesi amacıyla içinde geçen bin, milyon, milyar ve trilyon sözleri harfle yazılabilir: *1 milyar 500 milyon kişi, 3 bin 255 kalem...*

Birden fazla sözcükten oluşan sayılar ayrı yazılır: *iki yüz, üç yüz altmış beş, bin iki yüz elli...*

Dört veya daha çok basamaklı sayılar sondan sayılmak üzere üçlü gruplara ayrılarak yazılır ve aralarına nokta konur: *4.567, 326.197, 49.750.812, 28.434.250.310.500...*

Üleştirme sayıları rakamla değil yazıyla belirtilir: *2'şer değil ikişer, 9'ar değil dokuzar...*

Sıra sayıları yazıyla ve rakamla gösterilebilir. Rakamla gösterilmesi durumunda ya rakamdan sonra bir nokta konur ya da rakamdan sonra kesme işareti konularak derece gösteren ek yazılır: *15., 56., XX.; 15'inci, 56'ncı, XX'nci...*

Uyarı

Sıra sayıları ekle gösterildiklerinde rakamdan sonra sadece kesme işareti ve ek yazılır, ayrıca nokta konmaz: *8.'inci değil 8'inci, 2.'nci değil 2'nci vb.*

Sıra Sende 4

Tam oniki gün sonra İstanbul'a gidiyoruz.

Bu cümledeki yazım yanlışı aşağıdaki kurallardan hangisine uyulmamasından kaynaklanmaktadır?

- A) Birden fazla sözcükten oluşan sayılar ayrı yazılır.
- B) Üleştirme sayıları rakamla değil yazıyla belirtilir.
- C) Dört veya daha çok basamaklı sayılar sondan sayılmak üzere üçlü gruplara ayrılarak yazılır ve aralarına nokta konur.
- D) Sıra sayıları ekle gösterildiklerinde rakamdan sonra sadece kesme işareti ve ek yazılır.

Sıra Sende 5

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sayıların yazımıyla ilgili yazım yanlışı vardır?

- A) Mikroplastik, 5 milimetreden küçük plastik parçacıklarına verilen addır.
- B) 19 ülkeden 2.500'ün üzerinde bölge yeryüzünden kayboldu.
- C) Araştırmalar yaklaşık iki bin beş yüz yıldır insanların su altı şehrinde yaşadığını gösteriyor.
- D) Ayın 2.inci haftasında Merkür ve Venüs batı ufkunda birbirine yaklaşıacak.

Etkinlik 3

Aşağıdaki cümlelerde yazımı yanlış olan sözcüğü bulunuz. Sözcüğün doğrusunu yazınız.

Cümleler	Yazımı Yanlış Olan Sözcük	Doğrusu
a. Günde belki onbeş kez Bella'nın tüylerinin tarıyordu.		
b. Yakın arkadaşlar beş'inci günün sonunda barışmıştı.		
c. Ay'da gece ve gündüz arasındaki sıcaklık farkı ikiyüz elli derece.		
ç. Otomobille üç yüzelli kilometre yol gitmişlerdi.		
d. İstanbul, geçen yıl 385482 kişi iç göç aldı.		
e. Tam yirmibeş yıl sonra ülkeme dönmek kismet olmuştu.		
f. Çocuklar misketleri poşetlere 10'ar 10'ar koydular.		
g. Uçan balıklar ikiyüz metre kadar süzülerek yol alabilir.		
ğ. Ailenin onbirinci torunu olarak dünyaya gelmişti.		

Etkinlik 4

Kral kelebekleri, ABD ve Kanada'dan Meksika'ya göç ederken yaklaşık 4500 kilometre yol kateder. Sonra da ağaç gövdelerine ve yapraklarına tutunarak hep birlikte uyur ve kışı böyle atlatır. Ancak kral kelebeklerinin sayısı, iklim değişikliği ve yaşam alanlarının bozulması gibi nedenlerle son yirmibeş yılda önemli ölçüde azaldı. Bu sorunu çözmek amacıyla Meksika'da 1000 kadar köknar fidesi yetiştirildi. Fideler, 2. yılda hayatta kalırsa göçmen kelebekler için uygun bir yaşam alanı oluşturabilir.

Bu metinde aşağıdaki kurallardan hangisine uyulmamasından kaynaklanan yazım yanlışı vardır? İşaretleyiniz.

Kurallar

- a. Birden fazla sözcükten oluşan sayılar ayrı yazılır.
- b. Dört veya daha çok basamaklı sayılar sondan sayılmak üzere üçlü gruplara ayrılarak yazılır ve aralarına nokta konur.
- c. Üleştirme sayıları rakamla değil yazıyla belirtilir.
- ç. Sıra sayıları yazıyla ve rakamla gösterilebilir. Rakamla gösterilmesi durumunda rakamdan sonra bir nokta konur.

1. • Birden fazla sözcükten oluşan sayılar ayrı yazılır.
- Sıra sayıları ekle gösterildiklerinde rakamdan sonra sadece kesme işareti ve ek yazılır, ayrıca nokta konmaz.
- Dört veya daha çok basamaklı sayılar sondan sayılmak üzere üçlü gruplara ayrılarak yazılır ve aralarına nokta konur.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) Duvardaki saat, yirmi beş dakika geri kalmış.
- B) Toplantıyı 10. dakikada bitirmek zorunda kaldı.
- C) Programın 20.'nci dakikasında tartışma başladı.
- D) Kutuları bahçeye ikişer ikişer taşıyıp bitirdiler.

2. • Birden fazla sözcükten oluşan sayılar ayrı yazılır.
- Saatler ve dakikalar metin içinde rakamla gösterilir, yazıyla da yazılabilir.
- Üleştirme sayıları rakamla değil yazıyla belirtilir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) Yarışmada kendi dalında yüz yirmi kilo kaldırarak birinci oldu.
- B) Oteldeki odaları 4'er kişilik olacak şekilde düzenlemişler.
- C) Babam, maaşının on iki katı değerinde bir takım elbise aldı.
- D) Şirket toplantısı yarın sabah 9.05'te başlayacak.

3. Vücuda alınan sıvı miktarı ile tüketim dengesinin sağlanması önemlidir. Bu dengeyi sağlamak için sağlıklı erişkinlerde günlük içilmesi gereken su miktarı en az oniki bardaktır. Yeterli sıvı alımı ellibeş yaşına kadar olan erkekler için günde en az 2.900 mililitre kadardır. Bu rakam, bir kadın için en az 2.200 mililitredir. Çocuklarda ise günlük 1 litrenin altına inilmemelidir.

Bu metinde numaralanmış yerlerin hangilerinde yazım yanlışı vardır?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve IV
D) III ve IV

4. • Birden fazla sözcükten oluşan sayılar ayrı yazılır.
- Üleştirme sayıları rakamla değil yazıyla belirtilir.
- Sıra sayıları rakamla gösterildiğinde ya rakamdan sonra bir nokta konur ya da rakamdan sonra kesme işareti konularak derece gösteren ek yazılır.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu kurallardan herhangi birine uyulmamasından kaynaklanan yazım yanlışı vardır?

- A) Sınıfta yer değişikliği yapılırken ben 3'üncü sıraya geçtim.
- B) Çocuklar, bayram şekerlerini yedişer yedişer paylaştılar.
- C) İlçe genelinde yapılan sınava üçbin kişinin katıldığı açıklandı.
- D) İlkokul ikinci sınıfta dersimize İngiliz bir öğretmen girmişti.

5. Sıra sayılarına ek geldiğinde rakamdan sonra sadece kesme işareti ve ek yazılır, ayrıca nokta konmaz.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) Ünlü futbolcu maçın son dakikalarında 5'inci golünü attı.
B) Okul 2.'sinin konuşması hepimize duygusal anlar yaşattı.
C) Sokağın solundaki 6. evde anneannemler oturuyor.
D) İnsuyu Mağarası'na ikinci gelişimi hiç unutamıyorum.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sayıların yazımı ile ilgili yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) Konserde elli beş bin kişi varmış.
B) Kursum saat on birde başlayacakmış.
C) Ehliyet alma yaşı 16 olsun, diyenler var.
D) Muayene sırasındaki 4.'üncü kişi annemdi.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) Köydeki tarlamızı 600.000 liraya sattık.
B) Saat 15.30'da sinemada buluşuyoruz.
C) Eve gelirken 3 kg süt alır mısınız?
D) Dizinin bölümlerini 2'şer defa izledim.

8. • Birden fazla sözcükten oluşan sayılar ayrı yazılır.
• Dört veya daha çok basamaklı sayıların kolay okunabilmesi amacıyla içinde geçen bin, milyon, milyar ve trilyon sözleri harfle yazılabilir.
• Dört veya daha çok basamaklı sayılar sondan sayılmak üzere üçlü gruplara ayrılarak yazılır ve aralarına nokta konur.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu kurallardan herhangi birinin örneği yoktur?

- A) Seneye onuncu yaşını kutlayacağız.
B) İstanbul'un nüfusu 15 milyon 701'dir.
C) Sağanak yağış yaklaşık on üç saat sürdü.
D) Temmuz ayında maaşım 45.000 TL olacak.

9. Eskişehir'in Çifteler ilçesine 39 km uzaklıkta bulunan Midas Anıtı, binlerce yıl önce kayalık bir platform üzerine kurulmuştur. 1.315 metre yüksekliğinde ve dikdörtgen şeklinde olan bu anıt, Frigya Yaylası üzerinde bulunmaktadır.

Bu metinde,

- I. Birden fazla sözcükten oluşan sayılar ayrı yazılır.
II. Saat, para tutarı, ölçü, istatistik verilere ilişkin sayılarda rakam kullanılır.
III. Dört veya daha çok basamaklı sayılar sondan sayılmak üzere üçlü gruplara ayrılarak yazılır ve aralarına nokta konur.

kurallarından hangilerinin örneği vardır?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) II ve III

Kısaltmaların Yazımı

Kısaltma; bir sözcüğün, terimin veya özel ismin, içerdği harflerden biri veya birkaçı ile daha kısa olarak ifade edilmesi ve simgeleştirilmesidir.

Kuruluş, ülke, kitap, dergi ve yön isimlerinin kısaltmaları her sözcüğün ilk harfinin büyük olarak yazılmasıyla yapılır: TBMM (Türkiye Büyük Millet Meclisi), TDK (Türk Dil Kurumu), ABD (Amerika Birleşik Devletleri); GB (güneybatı)...

Büyük harflerle yapılan kısaltmalara getirilen eklerde kısaltmanın son harfinin okunuşu esas alınır: BDT'ye, TDK'den, TRT'den, TL'nin...

Kısaltması büyük harflerle yapıldığı hâlde bir sözcük gibi okunan kısaltmalara getirilen eklerde kısaltmanın okunuşu esas alınır: ASELSAN'da, BOTAŞ'ın, NATO'dan, UNESCO'ya...

Uyarı

Gelenekleşmiş olan T.C. (Türkiye Cumhuriyeti) ve T. (Türkçe) kısaltmalarının dışında büyük harflerle yapılan kısaltmalarda nokta kullanılmaz.

Küçük harflerle yapılan kısaltmalara getirilen eklerde sözcüğün okunuşu esas alınır: m (metre), mm (milimetre), cm (santimetre), km (kilometre), g (gram), kg (kilogram), l (litre), m² (metrekare), vb.(ve benzeri), çev. (çeviren), Sok. (Sokak), İng. (İngilizce)...

Uyarı

Numara sözünün kısaltması da sözcük gibi okunduğundan getirilecek olan ek okunuşına göre getirilecektir: No.lu, No.suz

Sonunda nokta bulunan kısaltmalarla üs işaretli kısaltmalara gelen ekler kesmeyle ayrılmaz. Küçük harfli kısaltmalarda kısaltılan sözcük veya sözcük grubu özel ad, ünvan veya rütbe ise ilk harf büyük olur: Alm.dan, İng.yi; m²ye (metrekareye) vb.

Sıra Sende 6

Küçük harflerle yapılan kısaltmalara getirilen eklerde sözcüğün okunuşu esas alınır.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu kurala uyulmamasından kaynaklanan bir yazım yanlışı vardır?

- A) Bitkilerin tutunabilmesi için yaklaşık 10 cm'den fazla derinliğe sahip toprak gerekir.
- B) Bal porsuğunun kuyruğu ve vücut uzunluğu 1 m'ye, kütlesi 12 kg'ye ulaşabilir.
- C) Işığın 1 yılda katettiği yol olan ışık yılı bir uzaklık ölçüsüdür ve 9,5 trilyon km'dir.
- D) Yunuslar pinpon topu büyüklüğündeki nesneleri 1.000 mm'lik mesafeden algılayabilir.

Etkinlik 5

Aşağıdaki kısaltmalara getirilen eklerden hangilerinin doğru olduğunu işaretleyiniz.

TDK
(Türk Dil Kurumu)

-dan

-yi

-nun

BOTAŞ
(Boru Hatları ile
Petrol Taşıma
Anonim Şirketi)

-tan

-nin

-de

g
(gram)

-nin

-dan

-a

TL
(Türk lirası)

-ye

-ndan

-yi

vb.
(ve benzerleri)

-ye

-den

-ne

KD
(kuzeydoğu)

-den

-ya

-nin

Etkinlik 6

Aşağıdaki cümlelerden yazım yanlış yapıları bulup sebeplerine göre bu cümleleri sınıflandırınız.

- TBMM'nden çıkan karar doğrultusunda zeytinlikler koruma altına alındı.
- ODTÜ'nden mezun olanlar kısa süre içinde iş bulabiliyor.
- Sabah pazardan sadece 2 kg'lık kasalarla elma, armut ve üzüm alıp dönmüşler.
- Kocatepe Mah.ndeki konutların kentsel dönüşüm kapsamına alındığı belirtildi.
- Öyle tutumluydu ki kurşun kalemini 3 cm'ye gelinceye kadar kullanıyordu.
- TRT'dan yapılan açıklamaya göre yurt genelinde su kesintileri olacak.

I. Kısaltması büyük harfle yapıldığı hâlde bir sözcük gibi okunan kısaltmalara getirilen eklerde kısaltmanın okunuşu esas alınır.

II. Büyük harflerle yapılan kısaltmalara getirilen eklerde kısaltmanın son harfinin okunuşu esas alınır.

III. Küçük harflerle yapılan kısaltmalara getirilen eklerde sözcüğün okunuşu esas alınır.

1. Büyük harfle yapılan kısaltmalardan sonra gelen ekler kesme işaretiyle ayrılır ve ekin yazımı kısaltmanın ya da son harfin okunuşuna uyar.

Aşağıdakilerin hangisinde bu kurala uyulmamasından kaynaklanan bir yazım yanlışı vardır?

- A) DSÖ'nün yaptığı açıklamada, obezitenin dünya genelinde arttığı belirtildi.
- B) ASELSAN'daki mühendisler, çok önemli projeler geliştirdiler.
- C) ÇAYKUR'nun açıkladığı çay fiyatları, üreticiyi mutlu etti.
- D) KBB'den randevu alıp en kısa zamanda işitme testi yaptıracağım.

2. Kısaltmaların oluşturulma yöntemlerinden bazıları aşağıda verilmiştir:

- Birleşik sözcüklerde her sözcüğün ilk harfi kullanılarak yapılır.
- Sözcüğün bazı ünlü ve ünsüz harfleri birlikte kullanılarak yapılır.
- Sözcüğün ilk hecesi kullanılarak yapılır.

Aşağıdakilerden hangisi bu metinde sözü edilen kısaltma türlerinden herhangi birine örnek olamaz?

- A) TTK (Türk Tarih Kurumu)
- B) KB (kuzeybatı)
- C) Cad. (Cadde)
- D) çev. (çeviren)

3. **Aşağıdakilerin hangisinde bir yazım yanlışı yapılmıştır?**

- A) TDED'nin bu ayki sayısını aldım.
- B) Dedem yıllar önce DSI'den emekli olmuş.
- C) Üniversiteyi KKTC'de okumuş.
- D) Uçağımız THY'nın uçuş listesinde yok.

4. TRT'nda yayımlanan ve RTÜK'ten onay alan programın çekimlerinde 16 mm'lik film şeridi kullanılmış.

Bu cümledeki yazım yanlışları ile ilgili,

- I. "TRT'nda" ifadesi "TRT'de" şeklinde değiştirilmelidir.
- II. "RTÜK'ten" ifadesi "RTÜK'ndan" şeklinde yazılmalıdır.
- III. "mm'lik" ifadesi "mm.lik" şeklinde değiştirilmelidir.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?**

- A) Boyum, yaz boyunca yaklaşık 15 cm. uzamış.
- B) Bazı ağaçlar, 200 m'ye kadar uzayabiliyormuş.
- C) Kasalar, 20 kg'a kadar ağırlık taşıyabiliyor.
- D) Satıcı, para üstü olarak 25 kr. verdi.

6. • Sonunda nokta bulunan kısaltmalara gelen ekler kesmeyle ayrılmaz.
- Numara sözünün kısaltması sözcük gibi okundundan getirilecek olan ek okunuşa göre olacaktır.
- Gelenekselleşmiş olan ve büyük harfle yapılan bazı kısaltmalarda nokta kullanılır.

Aşağıdakilerin hangisinde bu kullanımlardan herhangi birinin örneği yoktur?

- A) T.C. vatandaşlığı için konsolosluğa harç yatırdık.
- B) Alm.da bulunan bazı sözcükler İngilizcedeki sözcüklere çok benziyor.
- C) Yarışmaya boyu 1.60 cm'nin üzerinde olanlar katılacak.
- D) Evin satılık ilanında ev sahibinin telefon No.su yazıyor.

7. I. NATO'nun uluslararası bir kuruluş olduğunu biliyorum.
- II. AÜ'ndeki öğrencilerin mezuniyet heyecanı görülmeye değirdi.
- III. PETKİM'in ham madde ihtiyacını bugün karşılaması bekleniyor.
- IV. ASO'nın hizmetlerine artık çevrim içi olarak ulaşılabilir.

Numaralanmış cümlelerin hangilerinde yazım yanlışı yapılmamıştır?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve IV
D) III ve IV

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?**

- A) Sel felaketinde olay yerine AFAD geldi.
- B) Kitabımın 2. bs.sına ön söz yazdım.
- C) Otuz dk.nın sonunda sınav merkezine ulaştım.
- D) Halam ORKÖY'nde çalışırken otuz yaşındaymış.

9. I. Kışın kullanmak üzere 20 kg bezelyeyi tek başına ayıkladım.
- II. Pasta yaparken 500 ml süt ve 4 bardak un kullandım.
- III. Yaşlı adam fenalaşınca doktor EKG'ye bakmaya karar verdi.
- IV. FİSKOBİRLİK'te çalışırken kendime yeni bir ev aldım.

Numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede, kilogram sözcüğünün kısaltılmış hâline yer verilmiştir.
- B) II. cümlede, kısaltmanın yazılışında yanlışlık yapılmıştır.
- C) III. cümlede, kısaltmanın yazımı doğrudur.
- D) IV. cümlede, kısaltmaya getirilen ek, sözcüğün okunuşuna göre yapılmıştır.

Ayrı ve Bitişik Yazılan Dil Yapıları

Ayrı Yazılan da/de

Ayrı yazılan da/de bağlama işleviyle kullanılan dil yapısıdır. Kendisinden önceki sözcüğün son ünlüsüne bağlı olarak değişikliğine uğrar.

Örnek:

- ▶ Gel **de** bu işin içinden çık bakalım.
- ▶ Etkinlikler yapılmış, sorular **da** çözülmüş.
- ▶ Sofrada her şey var **da** su yok.
- ▶ Ben **de** seninle konuşmak istiyorum.

Uyarı

Ayrı yazılan da / de hiçbir zaman ta / te biçiminde yazılmaz: Konuşup da bu işi bir sonuca bağlayalım. ("Konuşup ta" şeklinde değil.)

Bitişik Yazılan -da/-de/-ta/-te

Eklendiği sözcüğe bulunma anlamı katar ve bitişik yazılır.

Örnek:

- ▶ Arabada kalan eşyaları taşıdık.
- ▶ Akşam koltukta uyuyakalmışım.
- ▶ Gece karanlığında yola çıktık.
- ▶ Sende kalemim kalmış galiba.

Ulti Not

Eklendiği sözcüğe bulunma anlamı katan "-de" cümleyi yer, zaman gibi yönlerden tamamlar ve "kimde, neyde, nerede, ne zaman" vb. sorulara cevap verir.

Örnek:

- ▶ Evde ekmek yok. (Nerede? Evde)
- ▶ Sen geldiğinde konuşuruz. (Ne zaman? Geldiğinde)

Sıra Sende 7

Çevremizde gördüğümüz her şey de küçük yapı taşları bulunur.

Bu cümledeki numaralanmış dil yapıları ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. si sözcüğe bulunma anlamı katmıştır.
- B) II. si bağlama işlevi görür.
- C) I. si doğru yazılmıştır.
- D) II. si yanlış yazılmıştır.

Sıra Sende 8

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "de"nin yazımı yanlıştır?

- A) 100 yıldan fazla süredir bu bölgede kazı yapılıyor.
- B) Çorum'da bulunan tablet dünyanın dikkatini çekti.
- C) Tuz buzlanmayı önleme de sıklıkla kullanılmaktadır.
- D) İçinde sıvı bulunan maddeler hızlıca doğaya karışır.

Ayrı Yazılan ki

Ayrı yazılan “ki” bağlama işleviyle kullanılan dil yapısıdır. Sözcükleri ya da cümleleri bağlar.

Örnek:

- ▶ Bil **ki** sen gelmeden buradan gitmiyorum.
- ▶ Bir tatlı söz et **ki** kalbi yumuşasın.
- ▶ Eve gittim **ki** halılar su içinde.
- ▶ Sen **ki** baharsın, yeşilsin.

Uyarı

Ayrı yazılan “ki” kalıplaşmış kullanımlarda bitişik yazılır: belki, çünkü, hâlbuki, mademki, meğerki, oysaki, sanki, illaki... (Bu örneklerden “çünkü” ifadesinde ses değişimi gerçekleşmiştir.)

Bitişik Yazılan -ki

Bitişik yazılan “-ki” isme eklenerek yer ve zaman biridir ya da bir ismin yerini tutar.

Örnek:

- ▶ Saçlarındaki parlaklık dikkat çekiyordu.
(Yer bildirmiştir.)
- ▶ Benim kalemin seninki kadar güzel değil.
(Kalem isminin yerini tutmuştur.)

Ulti Not

Sözcükleri ve cümleleri bağlayan “ki” ve “de” kendinden önceki sözcüğün vurgulu okunmasını sağlar.

Örnek:

- ▶ “Gel de kızma.” derken vurgu “gel” sözcüğündedir.
- ▶ “Düşündüm ki başka bir yol daha var.” derken vurgu “düşündüm” sözcüğündedir.

Sıra Sende 9

Tukanları vücutlarının üç katı büyüklüğünde ki gagalarından tanınmanız da mümkün.

Bu cümle ile ilgili,

- I. Yazım yanlış yoktur.
- II. “ki” yanlış yazılmıştır.
- III. “da” doğru yazılmıştır.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III

Sıra Sende 10

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “ki” yanlış yazılmıştır?

- A) Evrendeki toplam enerji hiçbir zaman değişmez, yalnızca dönüşür.
- B) İllaki karşılaşacağız ama ben onunla asla konuşmayacağım.
- C) Eteğinde ki taşları dökmek için yanlış zamanı seçtin, arkadaşım.
- D) Sözcük ki bir cümlede tahmin edemeyeceğiniz anlamlara bürünebilir.